

ORGANIZATORZY

Politechnika Łódzka

Uniwersytet
ŁÓDZKI

PATRONI HONOROWI

Towarzystwo
Urbanistów
Polskich

Oddział w Łodzi

PATRONI MEDIALNI

Dziennik
ŁÓDZKI

DDZECIAD
URZĄDZAJĄCY

PARTNERZY

TICCIH
POLSKA

POLSKI KOMITET
OCHRONY
DZIEDZICTWA
PRZEMYSŁOWEGO

STOWARZYSZENIE
FORUM
REWITALIZACJI

FUNDACJA ULICY
PIOTRKOWSKIEJ

ProREVITA 2016

REWITALIZACJA MIAST – W KIERUNKU INTEGRACJI PROCESÓW,
MECHANIZMÓW I METOD DZIAŁANIA

27-28.10.2016 | ŁÓDŹ

CZWARTEK

27.10.2016 Art_Inkubator, ul. Tymienieckiego 3, Łódź

9.00-10.00 Rejestracja

10.00-10.30 Uroczyste otwarcie konferencji

10.30-12.00 **SESJA 1** moderator - dr Mariusz E. Sokołowicz, Uniwersytet Łódzki

Przekształcenia terenów poprzemysłowych

Ochrona i konserwacja zabytków w procesie rewitalizacji

prof. dr hab. inż. arch. Bartosz Walczak, Politechnika Łódzka

Doświadczenia związane z przekształceniami terenów poprzemysłowych wskazują, że specyfika tego typu dziedzictwa wymaga rozwiązań wykraczających poza standardowe działania konserwatorskie. Konieczność ochrony pojawia się zwykle w okresie restrukturyzacji przemysłu oraz związanych z nią problemów społeczno-gospodarczych. Zatem działania konserwatorskie podejmowane przy zabytkach inżynierii i techniki najczęściej idą w parze z podjęciem rewitalizacji. Niestety przepisy nowej ustawy mogą poważnie utrudnić włączanie obiektów poprzemysłowych do stref objętych programami rewitalizacyjnymi.

Rewitalizacja terenów poprzemysłowych sąsiadujących z arteriami komunikacyjnymi

dr inż. Ilona Małuszyńska, dr inż. Marcin J. Małuszyński, Wojciech A. Caballero-Frażczkowski, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego

Ze względu na dostępność i bezkonfliktowe położenie, tereny poprzemysłowe stają się

atrakcyjnym miejscem do planowania nowych arterii komunikacyjnych, które choć niezbędne dla ośrodków miejskich, często prowadzą do dalszej degradacji okalających je przestrzeni. Pojawia się pytanie, jak - zachowując zasady zrównoważonego rozwoju - pobudzać rozwój tych obszarów i wpłynąć na poprawę środowiska? W odpowiedzi na powyższe pytania przeprowadzono analizę porównawczą dwóch postindustrialnych obszarów mieszkaniowych Warszawy - zrewitalizowanego na Ursynowie Północnym i niezrewitalizowanego na Bielanach. Dla tego ostatniego zaprezentowano projekt rewitalizacji, który wykorzystuje nowe trendy i koncepcje ekologiczne innowacyjnego rodzaju zabudowy określonego nazwą "Green Boxa", w którym wszystkie materiały pochodzą z recyklingu i nie generują odpadów postbudowlanych. Przedstawiono również argumenty na rzecz tezy, że programy rewitalizacji mogą wpłynąć na zmianę jakościową relacji społecznych i ekonomicznych, powodując ugruntowanie miejskiej kultury życia i interakcji społecznych.

Sposoby oraz możliwości kształtowania zieleni na terenach poprzemysłowych

dr inż. arch. Magdalena Wilkosz-Mamcarczyk, Uniwersytet Rolniczy w Krakowie

Rozwijający się od XIX wieku na szeroką skalę przemysł, spowodował liczne zmiany w krajobrazie. Konsekwencje tych przekształceń są widoczne współcześnie w postaci licznych zdegradowanych terenów. Podejmowane przez władzę miast i gmin działania (związane również z procesem rewitalizacji), skupiają się na likwidacji lub nowym wykorzystywaniu tych terenów na rzecz rozwoju nowych obszarów rekreacji i parków miejskich. W prezentacji przedstawione zostaną sposoby kształtowania i wykorzystywania zieleni w nowopowstających inwestycjach. W tym celu przytoczone zostaną przykłady niemieckich miast, które posiadają znaczne doświadczenie w przeprowadzaniu takich inwestycji. Analizie poddane zostaną także obszary zdegradowane w wybranych polskich miastach.

Wirtualna rzeczywistość w strukturze miasta – ochrona dziedzictwa przemysłowego

dr Barbara Zin, Politechnika Krakowska

Zdegradowane tereny poprzemysłowe są wyzwaniem dla wizjonerskich koncepcji urbanistycznych i architektonicznych. To, co pod koniec XIX wieku pod wpływem rozwoju przemysłu było czynnikiem dynamicznych zmian w krajobrazie miejskim, sto lat później stało się problemem miast. Nowe technologie i gałęzie przemysłu, wyparły XIX-wieczne struktury. Przemysł „wyprowadził” się z miasta, pozostawiając po sobie zdegradowane przestrzenie. Na etapie dewastacji terenów poprzemysłowych wyłonił się obraz miasta rodem z filmów science fiction. Pojęcie relacji pomiędzy istniejącą strukturą obszarów poprzemysłowych, a tym, co było w przeszłości i tym, co może być w przyszłości, jest procesem nakładania się dwóch rodzajów rzeczywistości. W obiektach poprzemysłowych „zmaterializowana rzeczywistość wirtualna” daje narzędzia, przy użyciu których można sprostać problemom cywilizacyjnym miast. Tkwiący w tych obszarach potencjał dla rozwoju nauki, sztuki i innowacji wygeneruje przestrzeń atrakcyjną, będącą siłą napędową rozwoju gospodarczego, opartego na ochronie dziedzictwa kulturowego. W połączeniu z rozwojem i poprawą przestrzeni publicznych, ochrony widoków i krajobrazu, stworzy miejsca, w których społeczność lokalna utożsamia się z dziedzictwem przemysłowym.

Problemy rewitalizacji terenów pokolejowych w Polsce

dr inż. arch. Monika Pękalska, Uniwersytet Warszawski

Prezentacja przedstawi główne tendencje rewitalizacji terenów pokolejowych w Polsce, z uwzględnieniem ich docelowego przeznaczenia (ośrodki kultury, hotele, restauracje, parki tematyczne, edukacyjne) oraz zdefiniowanie głównych problemów związanych z inwestowaniem w tego typu obszary (własnościowe, planistyczne, prawne itd.). Poruszona będzie również kwestia roli, jaką mogą odegrać tego typu przedsięwzięcia w szerszym kontekście – całego miasta, dzielnicy czy miejscowości (centra lokalne, katalizator przekształceń lokalnych) oraz problem zapisów ustaleń dla tych terenów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Zagadnienie zostanie przedstawione na podstawie przypadków studialnych.

Zintegrowane planowanie procesów rewitalizacji**Dylematy zintegrowanego planowania procesu rewitalizacji**

prof. dr hab. Aleksandra Nowakowska, Uniwersytet Łódzki

Postępująca degradacja gospodarcza, społeczna i przestrzenna wielu miast zmusza władze lokalne do zintensyfikowania i zintegrowania działań rewitalizacyjnych. Rosnącą wagę problemu eksponuje także Krajowa Polityka Miejska oraz nowa Ustawa o rewitalizacji z 2015 r. i Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, wprowadzając nowe zasady prawno-organizacyjne odnowy obszarów zdegradowanych. Dokumenty te wyznaczyły rygorystyczne ramy i wymogi dla tworzenia lokalnych/gminnych programów rewitalizacji. Wprowadziły nową „filozofię” planowania strategicznego na poziomie gminy.

Celem referatu jest wskazanie wyzwań i trudności w budowaniu programów rewitalizacji. Wprowadzone zmiany legislacyjne dają wiele możliwości jednostkom samorządu terytorialnego, ale rodzą także szereg pytań, wątpliwości i trudności w tworzeniu programów rewitalizacji.

Rewitalizacja, produkty rewitalizacji podobne a zintegrowane zarządzanie miastem

dr inż. arch. Łukasz Pancewicz, Politechnika Gdańska

Jednym z celów wprowadzenia ustawy a wcześniej Krajowej Polityki Miejskiej, było zreformowanie systemu planowania rewitalizacji. Jej nadrzędnym celem miała być redefinicja tego pojęcia i zmiana charakteru tego działania: wyjście z jej rozumienia remontowo-infrastrukturalnego. Alternatywą miało stać się działanie ukierunkowane jako pomoc lokalnej społeczności poprzez działania zintegrowane (przestrzenne, społeczne i gospodarcze), ukierunkowane terytorialnie. W praktyce działanie to jest trudne, wymaga bowiem zmiany myślenia o przestrzeni miejskiej zdominowanego przez perspektywę branżowe (dotychczas architektoniczno-urbanistyczne) czy przyzwyczajenia administracyjne (rewitalizacja jako zadanie własne gminy, uzależnienie rewitalizacji od pomocy zewnętrznej). Pierwsze doświadczenia, płynące z często z mniejszych samorządów, pokazują możliwe kierunki wyjścia z potencjalnego impasu i unikania "produktów rewitalizacji podobnych" - poprzedzenie działania diagnozą, tworzenie zespołów międzyinstytucjonalnych, nastawienie na rozwiązywanie problemu czy umocowanie rewitalizacji jako równoprawnego elementu planowania rozwoju miasta.

Polityka parkingowa w zapisach lokalnych programów rewitalizacji

dr inż. Paweł Pach, dr inż. Agnieszka Szumilas, Politechnika Wrocławska

Lawinowo rosnąca liczba samochodów w polskich miastach, coraz wyższy poziom zanieczyszczenia powietrza oraz szereg problemów urbanistycznych związanych z komunikacją zmieniają strukturę i funkcjonowanie współczesnych miast oraz wpływają na jakość życia. Szczególnie narażone na negatywne skutki wzrostu liczby samochodów są niedostosowane do współczesnych wymogów komunikacyjnych historyczne tereny śródmiejskie o wysokich walorach kulturowych. Obszary te są jednocześnie terenem nagromadzenia wielu problemów społecznych, gospodarczych i przestrzennych i stanowią obszary działań rewitalizacyjnych, które mają na celu wyciągnięcie ich z sytuacji kryzysowej. Istotny wpływ na te działania ma polityka komunikacyjna, która często determinuje sposób w jaki będzie przebiegać proces ożywienia gospodarczego rewitalizowanych obszarów śródmiejskich. Celem referatu jest analiza lokalnych programów rewitalizacji wybranych miast Polski, w kontekście zapisów dotyczących polityki parkingowej. Analizowane rozwiązania zawarte w lokalnych programach rewitalizacji skonfrontowano także z współczesnymi europejskimi trendami, zmierzającymi do ograniczenia ruchu w strefie śródmieścia.

Nowe uwarunkowania procesu planowania rewitalizacji miasta

mgr Ewa M. Boryczka, Uniwersytet Łódzki

na podstawie których jednostki samorządu terytorialnego mogłyby przygotować i sprawnie przeprowadzić działania rewitalizacyjne. Zmieniło się to w 2015 roku wraz z momentem pojawienia się „Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020”, oraz pierwszej ustawie o rewitalizacji. Zmieniło to sposób podejścia do procesu rewitalizacji przez polskie samorządy, poprzez odejście od czynności jedynie inwestycyjno-infrastrukturalnych do podjęcia działań kompleksowych – społeczno-gospodarczych i przestrzennych, które realizowane są wspólnie przez wiele podmiotów. Celem artykułu będzie identyfikacja szans i zagrożeń dla polskich miast i obszarów wiejskich wynikających z nowych uwarunkowań prawnych i planistycznych procesu rewitalizacji. Analizie poddane zostaną wybrane nowe rozwiązania prawne i planistyczne oraz ich skutki dla polskich samorządów.

Systemowe wsparcie procesu sporządzania programów rewitalizacji w Polsce – próba bilansu

dr inż. Przemysław Ciesiółka, Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu

W rezultacie zapisów zawartych w Narodowym Planie Rewitalizacji z 2014 roku uruchomione zostało systemowe wsparcie procesu sporządzania programów rewitalizacji. W trzech miastach wymienionych w Umowie Partnerstwa: Łodzi, Wałbrzychu i Bytomiu od połowy 2014 roku prowadzone są projekty pilotażowe, których efektem ma być wypracowanie wzorcowych dokumentów i dobrych praktyk dla innych ośrodków w zakresie programowania odnowy obszarów zdegradowanych. W efekcie ogłoszonych w województwach konkursów w minimum 200 kolejnych ośrodkach wdrażane będą dobre praktyki w zakresie sporządzania programów rewitalizacji. Tak szerokie wsparcie finansowe możliwe jest dzięki uruchomieniu środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna na lata 2014-2020. Celem artykułu jest dokonanie bilansu otwarcia dla nowych rozwiązań edukacyjno-informacyjnych w zakresie rewitalizacji. Dzięki przeanalizowaniu pierwszych efektów działań pilotażowych w ośrodkach, zabraniu opinii władz miast i gmin oraz ekspertów oceniających wnioski aplikacyjne, sformułowano rekomendacje dla dalszej interwencji władz państwowych i samorządowych w zakresie wsparcia procesu tworzenia programów odnowy, a w dalszej kolejności również realizacji projektów rewitalizacyjnych.

14.00-15.00 ☉ Lunch

15.00-16.15 **SESJA 3** moderator - prof. dr hab. inż. arch. Marek Pabich, Politechnika Łódzka
Przekształcenia historycznych centrów miast

Przekształcenia przestrzeni dawnych miasteczek w granicach Wrocławia a rewitalizacja

dr inż. Alena Kononowicz, Politechnika Wrocławska

Charakterystyczne ukształtowanie przestrzeni dawnych miasteczek w granicach Wrocławia – Brochowa, Leśnicy i Psiego Pola – odróżnia je od innych wrocławskich osiedli. Podstawę tej odmienności są uwarunkowania historyczne, gospodarcze, społeczno-kulturowe i urbanistyczne. Dzięki wyjątkowemu charakterowi, który możemy nazwać małomiasteczkowym, osiedla te cieszą się dużym zainteresowaniem wśród deweloperów, którzy dynamicznie rozwijają zabudowę. Enklawy nowego budownictwa bezkompromisowo ingerują w istniejącą tkankę tych osiedli, zmieniając bezpowrotnie ich indywidualny charakter, często też paradoksalnie nie przydając komfortu bytowania mieszkańcom. Naukowcy od lat opisują obraz miasta rozrastającego się w sposób niekontrolowany, poszukując panaceum na „urban sprawl” - proces, który wydaje się być nieodwracalny. Podejmowane próby rewitalizacji tych osiedli polegają na intensywnym zawłaszczaniu wolnej przestrzeni, zabudową wielorodzinną zmieniającą charakter dawnych miasteczek, przy jednoczesnym niezwykle skromnym, często powierzchownym, programie naprawczym istniejącej, starej zabudowy.

Przekształcenia centrum miasta w kontekście ochrony wartości kulturowych, na przykładzie Mińska Mazowieckiego

dr inż. arch. Anna Majewska, Politechnika Warszawska

Mińsk Mazowiecki, tak jak inne miasta regionu mazowieckiego, został naznaczony działaniami wojennymi, negatywnym wpływem gospodarki socjalistycznej a także

przemianami z początków kapitalizmu. Mający swoją historię już w czasach średniowiecza (XIV w.), obecnie jest dotknięty coraz większą dezintegracją przestrzenną – historyczny układ ulic został zdeformowany przez modernistyczne „bloki” mieszkalne a w centrum miasta można zaobserwować postępujący kryzys tożsamości spowodowany agresywną spekulacją rynkową. W znacznej mierze już zniszczona, przedwojenna zabudowa z drewna a także inne cenne obiekty, znikają z ewidencji zabytków, co nie znajduje odzwierciedlenia w kolejnych dokumentach planistycznych i coraz mniejszych nakładach finansowych na remonty. Mińsk Mazowiecki wymaga więc analizy jeszcze zachowanych wartości kulturowych i objęcia programem rewitalizacji tak, aby zachować je dla przyszłych pokoleń.

Tworzenie nowych przestrzeni publicznych we wnętrzach kwartałów przy poszanowaniu wartości kulturowych tkanki miejskiej

mgr inż. arch. Bartosz Poniatowski, Urząd Miasta Łodzi

Specyfika urbanistyki Łodzi, opiera się charakterystycznych, spójnych i zwartych, kwartałach zabudowy wielkomiejskiej przełomu XIX i XX wieku wyznaczonych przez ortogonalną siatkę ulic. Siatka ta jest jednak bardzo rzadka – odległości między skrzyżowaniami wynoszą średnio 200 – 300 m. Ze względu na tak duży rozmiar kwartałów wielkomiejskich odległości do pokonania dla pieszych są duże. Konieczne jest zatem wsparcie systemu przestrzeni publicznych przez rozbudowaną sieć uliczek i placów wewnątrz-kwartałowych dla bardziej optymalnego i odpowiadającego współczesnemu życiu miasta, układowi. Program Atrakcyjne Przestrzenie Miejskie 2020+ zakłada rozbudowę kluczowego systemu przestrzeni publicznych o powiązania ingerujące w istniejącą strukturę. Jest to ściśle powiązane z rewitalizacją – ożywienie wnętrz kwartałów przy równoczesnym zachowaniu dziedzictwa architektonicznego Łodzi staje się w tym kontekście jednym z priorytetów rewitalizacji.

Ożywić serce miasta – problemy i szanse rewitalizacji rynku w Jarosławiu

dr inż. arch. Agnieszka Fitta-Spelina, Politechnika Krakowska

Jarosławski rynek – średniowieczny plac z bogatą historią, otoczony cennymi zabytkami, będący przez wieki gospodarczym i urbanistycznym sercem miasta, od kilku dekad stopniowo traci na znaczeniu. Nie jest już centrum handlowym (przesunęło się ono w inną część miasta), tylko sporadycznie staje się miejscem wydarzeń kulturalnych, na co dzień pełni głównie rolę parkingu. Dostosowanie go do współczesnych wymogów i uczynienie z niego „salonu” miasta wymaga szeregu zmian. Konieczna jest zarówno funkcjonalno-przestrzenna modernizacja, jak i szersze działania rewitalizacyjne, których efektem będzie ożywienie tej części miasta i przywrócenie rynkowi należnych funkcji: reprezentacyjnej, towarzyskiej i kulturalnej. Pierwsze kroki w tym celu zostały już podjęte (m.in. utworzenie parku kulturowego), konieczna jest ich kreatywna i rozsądna kontynuacja. Omówione zostaną szanse i mocne strony rynku oraz problemy wynikające z trudności procesu rewitalizacji. Analizy poddane zostaną również wybrane przykłady zrewitalizowanych rynków innych miast, szukając możliwych wzorców i analogii.

Śródmieście Radomia – problemy i kierunki rewitalizacji

mgr inż. arch. Adam Derlatka, Politechnika Krakowska

W pierwszej części referatu zostanie przedstawiona szczegółowa analiza specyfiki procesu rewitalizacji w ostatnich latach w obszarze historycznego śródmieścia Radomia. Obszar ten w 1989 roku został wpisany do rejestru zabytków, prezentując unikalną strukturę przestrzenną obrazującą kolejne etapy rozwoju miasta, od XI-wiecznego grodziska, przez XII-wieczne miasto, miasto lokacyjne XIV wieku, po zwartą XIX-wieczną zabudowę śródmiejską. Znaczenie kulturowe i przestrzenne układu śródmiejskiego w następujący sposób podkreślił prof. Samsonowicz: „Kształt przestrzenny Radomia stanowi przekaz, który pozwala lepiej poznawać i rozumieć przeszłość naszego kraju”. W drugiej części prezentacji autor spróbuje odnaleźć zasady powiązania działań rewitalizacyjnych podejmowanych w obszarze śródmieścia z morfologią tkanki miejskiej. Ponadto podjęta zostanie próba wyznaczenia wytworzonych i istotnych dla przestrzeni śródmieścia węzłów rozwojowych oraz określenie ich specyfiki. Struktura śródmiejska zostanie przeanalizowana również pod kątem wyznaczenia potencjalnych powiązań wewnętrznych oraz zewnętrznych wynikających z integracji śródmieścia z otaczającymi je dzielnicami mieszkaniowymi.

16.15-16.30 ☕ Przerwa kawowa

16.30-18.00 **SESJA 4** moderator - prof. dr hab. Aleksandra Nowakowska, Uniwersytet Łódzki

Partycypacja i partnerstwo – integracja i współpraca interesariuszy procesu rewitalizacji

Genius loci w koncepcji Lokalnego Programu Rewitalizacji miasta Dobczyce

dr inż. arch. kraj. Magdalena Wilkosz-Mamcarczyk, dr inż. Renata Różycka-Czas, Aleksandra Skaszczyk, Maria Halaba, Karol Relidzyński, Uniwersytet Rolniczy w Krakowie

Pozostałości i ślady przemian związanych z działalnością człowieka decydują o przynależności lokalnej społeczności do miejsca zamieszkania. Zagadnienie tożsamości miast związane jest z rewitalizacją śródmieść, osiedli-blokowisk, dzielnic, terenów przemysłowych i obszarów bogatych w świadectwa dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego. Obecnie prowadzone na szeroką skalę programy rewitalizacji bazują na analizie tożsamości miejsca. Właściwie przeprowadzone badania nad genius loci niejednokrotnie decydują o powodzeniu procesu rewitalizacji. Na przykładzie miasta Dobczyce autorzy przy użyciu ankiet i przeprowadzonych wywiadów wśród lokalnej społeczności poddają analizie jej sposób postrzegania przestrzeni i świadomość tradycji miejsca. Ponadto w pracy poddano analizie sposoby aktywizacji mieszkańców zaproponowane przez Urząd Miasta i Gminy Dobczyce. Oceniono jakość partycypacji społecznej oraz udział mieszkańców w tworzonego Lokalnym Programie Rewitalizacji.

Wspólnota Mieszkaniowa jako interesariusz procesu rewitalizacji

dr Renata Pisarek, Uniwersytet Łódzki

Wspólnoty Mieszkaniowe, reprezentujące właścicieli lokali, jako podmiot uczestniczący w zarządzaniu nieruchomościami na terenie miasta, mają istotny wpływ na stan budynków i otoczenia. Podejmują decyzje dotyczące ustanowienia i wysokości funduszu remontowego oraz jego alokacji w poszczególne przedsięwzięcia inwestycyjne, wpływające na rewitalizację o charakterze technicznym, w zakresie zarządzanej nieruchomości. Autorka przedstawi doświadczenia związane ze sprawowaniem funkcji członka Zarządu Wspólnoty Mieszkaniowej, znajdującej się na obszarze zdegradowanym i rewitalizacji w Łodzi. Odniesie się również do potrzeb wspólnot mieszkaniowych dotyczących zakresu rewitalizacji technicznej, a także występujących zaobserwowanych problemów z pogranicza rewitalizacji społecznej, na konkretnych przykładach. Zaprezentowane zostaną rozważania dotyczące roli wspólnot mieszkaniowych jako partnera, uczestnika i interesariusza rewitalizacji obszarowej w Łodzi.

Partycypacja jako praktyka artystyczna a proces rewitalizacji

mgr Błażej Filanowski, Uniwersytet Łódzki, Stowarzyszenie Fabrykancka

Partycypacja w sztuce to rodzaj strategii, w której grupa ludzi niebędących artystami staje się immanentnym elementem dzieła artystycznego. Działania te realizowane są często w przestrzeniach miejskich i mają na celu zwiększanie „widzialności” w przestrzeni publicznej pewnych grup, wzmacnianie poczucia identyfikacji ludzi z miejscem lub oddziaływanie polityczne. Prezentacja będzie wprowadzeniem w te strategie na przykładach aktywności Pawła Althamera, Joanny Rajkowskiej, łódzkiej akcji „Uliczne haftowanie” i poznańskiej Otwartej Strefy Kultury „Łazarz”. Działania artystyczne będą analizowane w odniesieniu do zagadnień z zakresu teorii sztuki i socjologii. W tym kontekście sztuka zostanie pokazana jako impuls do „rewitalizacji”, rozumianej jako aktywizacja społeczności na rzecz swojej okolicy. Refleksja obejmować będzie zagadnienia odpowiedzialności artysty, skutków jego działań, współpracy z instytucjami i lokalnymi władzami.

Rewitalizacja przestrzeni międzyblokowych – inicjatywa społeczna w procesie rewitalizacji na przykładzie wybranych przestrzeni w Lublinie

dr inż. arch. Natalia Przesmycka, mgr inż. arch. Michał Dmitruk, Politechnika Lubelska

Zaangażowanie społeczne w proces rewitalizacji przestrzeni miejskiej ma realny wpływ na

szybkość i jakość zmian w przestrzeni architektonicznej miejsca zamieszkania. Miejsca półpubliczne, powiązane bezpośrednio ze strefą zamieszkania muszą odpowiadać współczesnym standardom, a potrzeba i kierunki ich rewitalizacji są wynikiem potrzeb, możliwości finansowych i aktualnie panujących trendów. Powiązanie przestrzeni międzyblokowych z miejscami zamieszkania czyni je szczególnie ważnymi w życiu lokalnych społeczności. Istniejące w Lublinie wnętrza międzyblokowe powstałe w okresie powojennego modernizmu posiadają swój indywidualny charakter. W ramach realizacji osiedli m.in. Lubelskiej Spółdzielni Mieszkaniowej powstało wiele interesujących wnętrz międzyblokowych. Szereg z nich w ostatnich latach przechodzi przeobrażenia, jednak nie wszystkie możemy nazwać rewitalizacją. Przedstawione zostaną najciekawsze realizacje przestrzeni publicznych, półpublicznych i sąsiedzkich powstałych w II połowie XX wieku, które w wyniku oddolnych inicjatyw mieszkańców zostały zmodernizowane.

18.00 Zakończenie pierwszego dnia obrad

18.00-19.00 🎧 Poczęstunek

20.00-21.00 EC1 Łódź – Miasto Kultury, ul. Targowa 1/3 – zwiedzanie

PIĄTEK

28.10.2016 Art_Inkubator, ul. Tymienieckiego 3, Łódź

9.00-9.30 Rejestracja uczestników

9.30-11.00 **SESJA 1** moderator - mgr Ewa M. Boryczka, Uniwersytet Łódzki

Zintegrowane planowanie procesów rewitalizacji

Partycypacja biznesu w procesach rewitalizacji miasta – przykład Katowic

prof. dr hab. Adam Drobnik, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach

Artykuł podejmuje problematykę włączenia sektora biznesu w procesy rewitalizacji i rozwoju społeczno-gospodarczego miasta. Współczesne podejście do rewitalizacji - proponowane m.in. w dokumentach normatywnych takich jak Krajowa Polityka Miejska czy ustawa o rewitalizacji - akcentuje głównie wymiar społeczny procesów odnowy miejskiej. Wymiar ekonomiczny, w tym związany z uczestnictwem sektora biznesu, traktowany jest jako element uzupełniający. Niemniej to od szerszego zaangażowania sektora biznesu w postaci projektów inwestycyjnych, a także budowania ekosystemu gospodarczego miasta zależy sukces rewitalizacji oraz stabilność i żywotność ekonomiczna obszarów kryzysowych. Celem artykułu jest prezentacja oczekiwań, perspektyw rozwoju oraz możliwości włączenia sektora biznesu w procesy rewitalizacji miasta. W warstwie empirycznej badania bazują na zogniskowanych wywiadach grupowych (FGI) prowadzonych z wybranymi branżami biznesu w Katowicach.

Wpływ działań realizowanych w ramach Osi Priorytetowej VI Rewitalizacja i potencjał endogeniczny regionu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego 2014-2020 na zwiększenie partycypacji w kulturze, rozwój turystyki oraz tworzenie nowych miejsc pracy i ograniczenie ubóstwa
mgr Cezary Strąkowski, mgr Przemysław Wąsikowski, Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego

W ramach zaplanowanych badań gmin województwa łódzkiego, zostaną zebrane informacje dotyczące wykorzystania potencjału poszczególnych atrakcji turystycznych i kulturalnych, liczby turystów, liczby miejsc pracy w badanych obszarach, zmian społeczno-gospodarczych zachodzących na obszarach rewitalizacji. Dzięki temu możliwe będzie dokonanie oceny skuteczności inwestowanych środków, a także zoptymalizowanie sposobu podejmowania decyzji mających na celu skuteczniejszą realizację działań w zakresie rozwoju regionalnego. Na podstawie doświadczeń zdobytych przy projektowaniu powyższego badania, zostanie omówiony system ewaluacji procesów rewitalizacji oraz przedstawione jak ewaluacja może wspomagać proces rewitalizacji. Za przykład posłuży Szczegółowy Opis Przedmiotu Zamówienia jaki został opracowany dla pierwszego etapu przedmiotowego badania.

Zintegrowane planowanie modernizacji oraz konserwacji zespołów szpitalnych doby realizmu socjalistycznego jako element towarzyszący kompleksowej rewitalizacji Łodzi

dr inż. arch. Joanna Borowczyk, Politechnika Łódzka

Łódzka architektura zdrowia doby realizmu socjalistycznego jest jednym z tych fenomenów twórczości architektonicznej, wokół których nawarstwiają się liczne niejasności, dotyczące zarówno walorów artystycznych obiektów, jak i ich wartości użytkowej. Współczesne, chaotyczne zabiegi modernizacyjne mogą w przyszłości stanowić barierę w tworzeniu ekonomicznych rozwiązań przestrzennych, a także komplikować działania służące zachowaniu spójnego charakteru obiektów oraz ich otoczenia, obejmującego obszar ukształtowany w tradycyjnych granicach linii kolei obwodowej. Kompleksowa realizacja omawianych przedsięwzięć mogłaby zatem stać się elementem skoordynowanych interwencji, służących budowie potencjału społecznego miasta oraz przeciwdziałaniu ograniczeniom rozwoju szkolnictwa wyższego, nauki, medycyny i gospodarki Łodzi. Aby procesy rewitalizacyjne stały się fragmentem racjonalnej metody rozwijania miasta, muszą realizować równoległe dwa cele: utrzymanie i przywrócenie wartości, których nośnikami są między innymi potencjalne dobra kultury współczesnej oraz tworzenie optymalnego środowiska dla funkcjonowania i rozwoju mieszkańców, instytucji i przedsiębiorstw, poprzez przystosowanie obiektów do współczesnych standardów medycyny, a także prognozowanych potrzeb zdrowotnych łódzkiej ludności, obejmujących między innymi rosnącą zachorowalność na nowotwory złośliwe. Celem artykułu jest omówienie wybranych przykładów form partycypacji i partnerstwa, mogących przyczynić się do zapobiegania degradacji szpitali powojennych, obiektów o wciąż wysokiej randze w tworzeniu struktury przestrzennej oraz funkcjonalnej obszarów Łodzi obejmowanych programami rewitalizacji obecnie i w przyszłości. Ponieważ priorytety wyznaczone poszczególnymi branżowymi strategiami i politykami miejskimi muszą być realizowane tak by wzmacniały się wzajemnie, a cechą przyrodzoną rewitalizacji jest zintegrowane planowanie, autorka artykułu zadaje pytanie: w jaki sposób skoordynować można procesy modernizacji i konserwacji łódzkich obiektów szpitalnych okresu realizmu socjalistycznego, by działania te mogły stać się, uzasadnionym ekonomicznie, kulturowo i społecznie elementem towarzyszącym kompleksowej odnowie miasta?

Smart Code 9.2 - kodeks form przestrzennych jako narzędzie planowania w procesie rewitalizacji

dr inż. arch. Michał Domińczak, Politechnika Łódzka

Smart Code 9.2 jest kodeksem form przestrzennych, który inkorporuje zasady Inteligentnego Rozwoju Przestrzennego oraz - w pewnym stopniu - idee ruchu Nowej Urbanistyki ("nowej mieszczańskości"). Smart Code nie bazuje na monofunkcyjnym strefowaniu (zoning), przez co umożliwia integrację pełnego zakresu metod ochrony środowiska. Ponieważ Smart Code wyobraża i przedstawia docelowe rezultaty w oparciu o sprawdzone wzorce urbanistyczne, jest bardziej konkretnym i efektywnym narzędziem niż większość konwencjonalnych metod planistycznych. Najlepsza urbanistyka wymaga ciągłego, sekwencyjnego wpływu wielu uczestników. Smart Code pozwala, aby budynki mogły być projektowane i budowane przez lata, jeśli nie przez pokolenia. Monopol pojedynczego projektanta lub grupy - nawet specjalistów - prowadzi do braku świeżości i wyrazistości w przestrzeni, czyniąc osiedla ludzkie podobne do bezbronych monokultur występujących w świecie przyrody. Parametryczny i sukcesyjny kodeks taki jak SmartCode, pozwala pozyskiwać i integrować informacje zwrotne, czyli uzyskać czwarty wymiar planowania - wymiar czasu.

Rewitalizacja obszarowa centrum Łodzi, konstrukcja programu a uwarunkowania procesu

dr inż. arch. Monika M. Cysek-Pawlak, Politechnika Łódzka

Wraz z ogłoszeniem przez Rząd Polski nasilonych działań w obszarze zdegradowanych przestrzeni miejskich, Łódź zyskała szansę na szeroko zakrojoną odnowę centralnych terenów Śródmieścia. Rewitalizacja obszarowa jako program publiczny zakłada działania głównie o charakterze społecznym, a w swym zakresie wpisuje się w zastaną strukturę własnościową. Ponadto wyzwaniem staje się dopasowanie wdrażanego projektu do nowych uwarunkowań prawnych w skali całego kraju, takich jak chociażby Ustawa o Rewitalizacji. Artykuł przybliży

konstrukcję przyjętego programu rewitalizacji obszarowej w Łodzi, konfrontując go z determinującymi ten proces uwarunkowaniami. Przyjęta metodologia badań opiera się o wnikliwą analizę podejmowanych działań, opublikowanych dokumentów w skali kraju i miasta oraz zastanych lokalnych uwarunkowań. Celem pracy jest identyfikacja możliwych dysfunkcji projektu, określając ewentualne działania uzupełniające, niezbędne do realizacji złożonego procesu odnowy zdegradowanych obszarów śródmiejskich.

Alternatywne formy organizacyjne zamieszkania w kamienicy – analiza porównawcza i studia przypadków na podstawie doświadczeń niemieckich – działalność organizacji HausHalten w Lipsku

mgr inż. arch. Karolina Wiatrzyk, Wrocławska Rewitalizacja Sp. z o.o.

Jak prawie żadne inne niemieckie miasto Lipsk charakteryzuje się swoim bogatym architektonicznym dziedzictwem, które pochodzi z końca XIX wieku. Od roku 1990 w przybliżeniu 80% oryginalnych budynków datowanych na ten okres zostało zrewitalizowane, aby architektoniczne dziedzictwo lipskich budynków, które jest unikalną częścią ich kulturalnej tożsamości, zostało ochronione przed dalszą degradacją. Niemniej jednak, w tym samym okresie Lipsk stracił około 100 000 mieszkańców, z czego 50 000 wskutek suburbanizacji, co miało poważne konsekwencje dla rozwoju miasta. Mimo niedawnego wzrostu liczby ludności, który nastąpił od 2001, w przybliżeniu 45 000 mieszkań jest wciąż pustych.

W związku z szybko postępującą degradacją około 2 000 istniejących historycznych budynków w Lipsku zagrażało bezpieczeństwu mieszkańców niektórych części wschodnich i zachodnich kwartałów miasta. Nastąpiła potrzeba stworzenia nowej strategii dla zarządzania i odbudowania opustoszałych budynków, w celu ochrony i rehabilitacji architektonicznego dziedzictwa Lipska.

Koncentracja pustych budynków pochodzących z przełomu XIX i XX wieku zlokalizowanych przy głównych arteriach komunikacyjnych była przyczyną do stworzenia nowego modelu użytkowania. Wächterhäuser, co w dosłownym tłumaczeniu znaczy "domy strażnika", jest inicjatywą lipskiego stowarzyszenia HausHalten. Celem stowarzyszenia, które zostało założone w 2004 roku, jest zapewnienie bezpieczeństwa i ochrona zagrożonych budynków oraz pozyskiwanie nowych najemców dla tych obiektów na niekomercyjnych warunkach. Schemat został opracowany z intencją ochrony i konserwacji istniejących budynków za sprawą ich użytkowania.

W związku z ogromną liczbą pustych domów, klasyczna renowacja jest często bardzo niepraktyczna i nieekonomiczna z punktu widzenia właścicieli. Jest bardzo często trudno im znaleźć alternatywną drogę radzenia sobie z tym problemem, co często kończyło się ich upadłością oraz wyburzeniem wartościowej, zabytkowej tkanki. Proponowanym rozwiązaniem jest wykorzystanie tych lokali poza zwykłym rynkiem najmu. Rozwiązanie to zostało zastosowane w szczególności dla osób kreatywnych z alternatywnym stylem życia, których wymagania życiowe są odmienne od tradycyjnych.

Podstawową zasadą Wächterhäuser jest zabezpieczenie budynków poprzez ich wykorzystanie. Nowi lokatorzy domów stają się ich tytułowymi strażnikami. Ich obecność pomaga w zapobieganiu aktom wandalizmu, ogranicza zniszczenia związane z pogodą oraz zapewnia ogólne utrzymanie. Od tej pory ogólne zużycie oraz potencjalne problemy z uszkodzeniami są odkrywane przez mieszkańców wcześniej, a przez to są minimalizowane. Użytkownicy biorą odpowiedzialność za przygotowanie, koszty operacyjne oraz renowację nieruchomości. W większości przypadku właściciele pozwalają użytkownikom na zamieszkanie w mieszkaniach bez opłat. Szczególnie interesującymi użytkownikami są osoby, które posiadają szczególne uzdolnienia socjalne, kulturalne - przez co wzmacniają atrakcyjność rewitalizowanego obszaru.

Właściciele mogą skorzystać, poprzez bycie zwolnionymi z kosztów bieżących i ciężaru codziennego utrzymania. Odpowiedzialnością właściciela jest zapewnienie dostępu do energii elektrycznej, ogrzewania i przyłącza wody bieżącej. W niektórych przypadkach właściciele są w stanie zabezpieczyć środki na przystosowanie domu do użytkowania.

Ramami prawnymi dla Wächterhäuser jest umowa zawierana pomiędzy właścicielem, wynajmującym, a stowarzyszeniem HausHalten. Ta umowa nakreśla prawa użytkownika, które stowarzyszenie przyjmuje na siebie na okres od 5 do 10 lat. Nabyte tytuły, prawa i odpowiedzialność za własność domu nie są objęte niniejszą umową, sprzedaż lub zmiana sposobu użytkowania jest możliwa w każdej chwili. Jeżeli użytkownicy domu będą dobrze

realizować postanowienia regulaminu, podstawowa umowa pomiędzy użytkownikiem i stowarzyszeniem mieszkaniowym zostanie zastąpiona bezpośrednim porozumieniem pomiędzy właścicielem, a użytkownikiem.

11.00-11.30 ☕ Przerwa kawowa

11.30-13.00 **SESJA 2** moderator - prof. dr hab. inż. arch. Jacek Wesołowski, Politechnika Łódzka
Obszary zdegradowane – koncentracja i złożoność negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych i przestrzennych

Trwałość efektów rewitalizacji w świetle badań absorpcyjności zarządzania strategicznego rozwojem lokalnym małych miast

dr Andrzej Sztando, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

Absorpcja czynników egzogenicznych to jeden z głównych elementów zarządzania rozwojem lokalnym prowadzonego przez władze gminne. Sprzyja jej współcześnie szereg ponadlokalnych uwarunkowań, wśród których dominującym jest dystrybucja środków finansowych pochodzących głównie z funduszy Unii Europejskiej. W absorpcji tej zdarzają się jednak niepowodzenia o różnych przyczynach i skutkach. Referat prezentuje wyniki badań autora w tym zakresie przeprowadzone w 2014 roku w 46 małych miastach i odnosi je do współczesnych procesów rewitalizacji miast. Opracowanie kończą zalecenia w zakresie projektowania i przeprowadzania procesów rewitalizacji, które prowadzą do redukcji liczebności i skutków wspomnianych niepowodzeń.

Delimitacja obszarów zdegradowanych oraz obszarów rewitalizacji na przykładzie Miasta Jelenia Góra

dr Andrzej Raszkowski, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

Poruszone zostaną zagadnienia związane z delimitacją obszarów zdegradowanych oraz obszarów rewitalizacji w odniesieniu do Miasta Jelenia Góra, wraz z diagnozą czynników i zjawisk kryzysowych w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, środowiskowym oraz technicznym. Przedstawione będą wskaźniki opisujące koncentrację zjawisk w układzie jednostek urbanistycznych miasta (Cieplice, Czarne, Goduszyn, Jagniątków, Maciejowa, Sobieszów, Śródmieście, Zabobrze), a także sposób wyznaczenia obszarów rewitalizacji w ramach wybranych obszarów zdegradowanych. Ponadto poruszona zostanie problematyka tworzenia oraz implementacji Lokalnych Programów Rewitalizacji w nowym okresie programowania funduszy europejskich.

Tymczasowe zagospodarowanie pustek miejskich

mgr inż. arch. Wiktor Wróblewski, Uniwersytet Łódzki

Artykuł definiuje problem tymczasowego zagospodarowania a w szczególności zdegradowanych terenów miast w obszarach rewitalizacji. Konieczność zaplanowania i wytworzenia przejściowych form tych terenów, wynika z powszechnego w rejonach kryzysowych zjawiska pustek miejskich. Porzucone, nieużytkowane obszary i obiekty mają negatywny wpływ na czytelność i jakość krajobrazu miasta. Długoterminowy charakter, znaczny zakres oraz koszty rewitalizacji obszarowej wymuszają doraźne poszukiwanie funkcji czasowej i niskobudżetowej, jednocześnie będącą odpowiedzią na wyższe potrzeby użytkowników. Ponadto, istotny jest proces wprowadzania, administrowania i zakończenia tymczasowych form i funkcji w przestrzeni miasta. Prezentacja przybliży prawne i organizacyjne ramy takiego procesu oraz wzory dobrych praktyk w tym zakresie, m.in. na przykładzie programu Stalled Spaces w Glasgow.

Architektoniczno-urbanistyczne wizje przebudowy śródmieścia Łodzi z okresu od początku lat 60. do przełomu lat 70. i 80. XX w. jako obraz ówczesnej „rewitalizacji”

mgr inż. arch. Tomasz Krystkowski, Politechnika Łódzka

Referat dotyczy okresu od początku lat 60. XX w. do przełomu lat 70. i 80. XX w., który był czasem szybkiego rozwoju przestrzennego miasta i powstawania wielu opracowań projektowych. Celem artykułu jest przedstawienie wybranych archiwalnych architektoniczno-

urbanistycznych wizji i projektów przebudowy śródmieścia Łodzi mających m.in. na celu poprawienie warunków życia jego mieszkańców. Opracowanie powstało na podstawie archiwalnych numerów łódzkiej prasy codziennej, branżowych periodyków, a także literatury dotyczącej historii łódzkiej architektury. W wyniku przeprowadzonej kwerendy wybrane zostały projekty, które w znacznym stopniu zmieniłyby wygląd łódzkiego śródmieścia, i których rozmach oraz bezkompromisowość może zadziwiać i równocześnie fascynować. Stanowią one jednak świadectwo tamtych czasów, pokazują wyraźnie w jaki sposób chciano miejską przestrzeń kształtować w duchu „nowoczesności”. Część z wybranych opracowań nigdy nie została zrealizowana, niektóre zostały wykonane w zmienionej, względem oryginalnego projektu formie. W wyniku tych działań niektóre fragmenty łódzkiego śródmieścia uległy radykalnej przemianie, przy okazji powstały też nowe problemy, z którymi łódzkie śródmieście zмага się do tej pory.

Rewitalizacja miejskich terenów zielonych próbą odpowiedzi na oczekiwania mieszkańców miast

dr inż. Marcin J. Małuszyński, Sylwia Gajewska, dr inż. Ilona Małuszyńska, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego

Tereny zielone stanowią istotny element oddziaływujący na przestrzeń miasta. Zapewniają przewietrzanie miasta, stanowią korytarze komunikacyjne dla ptaków wędrownych, zatrzymują wody opadowe, obniżają temperaturę powietrza miejskiej przestrzeni. Użytkowane w różny nie zawsze prawidłowy sposób ulegają degradacji co powoduje, że coraz częściej mówi się o konieczności rewitalizacji nie tylko terenów przemysłowych w przestrzeni miejskiej ale również terenów zielonych, tak aby jak najlepiej spełniały założone dla nich zadania i funkcje. Jednym z elementów zielonej przestrzeni miasta stołecznego Warszawy jest obszar Parku Zachodniego, który wymaga opracowania kompleksowego planu zmierzającego do rewitalizacji tego obszaru. Przedstawione zostaną propozycje mające na celu jak najefektywniejsze przystosowanie terenu Parku Zachodniego do oczekiwań stawianych przez okolicznych mieszkańców.

13.00-14.00 Lunch

14.00-15.30 **SESJA 3** moderator - dr inż. arch. Maria Dankowska, Politechnika Łódzka

Tożsamość miast i dziedzictwo kulturowe

Od percepcji do rewitalizacji krajobrazu

dr hab. Sebastian Bernat, UMCS w Lublinie

Celem referatu jest zwrócenie uwagi na rolę badań percepcji krajobrazu w projektowaniu rewitalizacji krajobrazów miejskich. Na przykładzie dzielnicy Podzamcze w Lublinie oraz uzdrowiska Nałęczów przeprowadzono analizę percepcyjną akcentującą akustyczne aspekty krajobrazu. Wykorzystano w tym celu wyniki badań terenowych (obserwacje, słuchanie, pomiary) oraz badań sondażowych przeprowadzonych w latach 2014-2016, głównie wśród studentów UMCS w Lublinie. Na koniec zaakcentowano potrzebę wzmocnienia działań rewitalizacyjnych o projektowanie akustyczne, ukierunkowane na eliminację akustycznych uciążliwości (zwłaszcza komunikacyjnych) oraz wzmocnienie wartościowych dźwięków i wprowadzenie nowych źródeł dźwięku, w nawiązaniu do wartości rewitalizowanych miejsc. Szczególnie zwrócono uwagę na konieczność uwzględniania aspektów akustycznych w rewitalizacji krajobrazu miejscowości uzdrowiskowych.

Dziedzictwo kulturowe PRL-u w miastach województwa łódzkiego – element tożsamości mieszkańców czy niechciane dziedzictwo?

dr inż. arch. Błażej Ciarkowski, Uniwersytet Łódzki

Socmodernistyczna architektura wznoszona po roku 1956 w mniejszych miastach Polski Ludowej realizowała program „budowy drugiej Polski”, a także modernizacji oraz podniesienia rangi ośrodków, które niegdyś uznane były za peryferyjne. Obiekty użyteczności publicznej, których program można zdefiniować jako „program władzy”, zaś forma realizuje założenia „ruchu nowoczesnego”, trwale zmieniły krajobraz miast powiatowych oraz świadomość ich mieszkańców. Dziś, architektura ta postrzegana bywa niejednokrotnie jako niechciana pozostałość minionej epoki i ustroju, wpisując się w definicje „kłopotliwego dziedzictwa”- pojęcia wykorzystywanego m.in. w odniesieniu do architektury reżimów

totalitarnych. To przestrzeń, gdzie przecinają się wpływy dwóch centrów (politycznego i architektonicznego – które nie są tożsame). Dodatkowo pojawia się relacja centrum-peryferia, pomiędzy dużymi ośrodkami (Łódź), a miastami powiatowymi. Refleksja nad architektonicznym dziedzictwem PRL ujętym w tożsamości lokalnej społeczności stanowi krok ku określeniu zakresu zachowania ich oryginalnych wartości, a także objęciu ochroną szczególnie wartościowych przykładów „socmodernizmu na peryferiach”.

Psychologiczne aspekty w odbiorze przestrzeni prywatnej oraz publicznej na przykładzie jednorodzinnych osiedli mieszkaniowych Lublina

mgr inż. arch. Wojciech Kocki, dr Jacek Bogucki, dr hab. Wioletta Tuszyńska-Bogucka, Politechnika Lubelska, Uniwersytet Medyczny w Lublinie, Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie

Przetawiona zostanie próba syntezy procesów związanych z tworzeniem się granic w obszarach zabudowy jednorodzinnej na podstawie analiz przestrzennych osiedli jednorodzinnych Lublina. Najbliższe otoczenie tego typu zabudowy jest jednym z ważnych elementów tworzących kontekst miejsca. Zarówno wewnątrz jak i w granicach obszaru jaki obejmuje można wyróżnić dwa rodzaje przestrzeni: publiczną i prywatną. Granice te mogą tworzyć bariery pomiędzy strefami sąsiedzkimi, wpływając na sposób oddziaływania bodźców zewnętrznych oraz na bezpośredni kontakt międzyludzki. Szczególną uwagę zwrócono na miejsca, w których obszary o różnym typie zabudowy łączą się i jak wykorzystywane są takie połączenia w nawiązaniu do planowania miejscowego oraz współczesnych tendencji procesów rewitalizacji. Wyniki analiz ukazano w kontekście przykładów zabudowy jednorodzinnej innych krajów tj. Holandii, Włoch, Szwecji oraz Niemiec.

Rola stereotypów w percepcji miejsca a tożsamość mieszkańców w procesie rewitalizacji

dr Anna Bernaciak, dr Sławomir Palicki, Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

Przeźrenie miasta, dzielnicy, osiedla przyczynia się do budowania tożsamości społeczności lokalnej, stanowiąc istotny element kultury materialnej i niematerialnej. Co szczególnie istotne w toku procesów rewitalizacyjnych, jej postrzeganie oprócz czynników obiektywnych, jak jakość i dostępność przestrzenna, jest uzależnione w dużej mierze od czynników subiektywnych, jakimi są wzorce i sposoby korzystania z przestrzeni, relacje w niej nawiązywane, czy odczucia i oczekiwania jakie względem niej są formułowane. Niniejsze opracowanie stawia sobie za cel wskazanie mechanizmów zachodzących w społecznym postrzeganiu przestrzeni terenów rewitalizowanych oraz możliwości i sposobów dokonywania diagnozy w tym zakresie. Jako przykład zaprezentowano wybrane elementy portretu społecznego mieszkańców Osiedla Grunwaldzkiego w Gnieźnie, ze zwróceniem szczególnej uwagi na dysonanse w społecznym postrzeganiu tej przestrzeni i związane z nimi wyzwania w społecznym wymiarze działań rewitalizacyjnych.

Rewitalizacja w kontekście potrzeb ośrodków dla niepełnosprawnych, na przykładzie dawnych założeń pałacowo ogrodowych z obszaru Lublina i Lubelszczyzny

dr inż. arch. Bartłomiej Kwiatkowski, Politechnika Lubelska

Na obszarze Lubelszczyzny zlokalizowanych jest wiele Specjalnych Ośrodków Szkolno-Wychowawczych, które wykorzystują na swoje potrzeby dawne założenia dworsko-parkowe oraz pałacowe. Ośrodki te zarządzane zajmują się przede wszystkim edukacją dzieci niepełnosprawnych umysłowo jak też ruchowo o różnym stopniu niepełnosprawności. W pierwszej części zostanie przedstawiony stan zachowania dawnych zespołów dworsko-parkowych wykorzystywanych obecnie na potrzeby SOSW na przykładzie założeń dworsko-parkowych w Lublinie oraz w Puławach. Następnie zostaną określone problemy związane z rewitalizacją Specjalnych Ośrodków Szkolno-Wychowawczych w kontekście przystosowania dla osób niepełnosprawnych i obowiązujących w tym zakresie uwarunkowań prawnych ze szczególnym uwzględnieniem zapisów Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r.

SESJA POSTEROWA

27-28.10.2016 Art_Inkubator, ul. Tymienieckiego 3, Łódź
w trakcie trwania konferencji, w holu konferencyjnym

Wizerunek miasta (po)przemysłowego – tożsamość Pabianic kiedyś – niedawno – obecnie

mgr inż. arch. Anna Mastalerz, Politechnika Łódzka

Na przykładzie Pabianic przedstawiona zostanie sytuacja ośrodków przemysłowych średniej wielkości w kontekście wpływu śródmiejskiego dziedzictwa przemysłowego na wizerunek i postrzeganie miasta. Omówiona zostanie historia przemysłu w regionie (włókiennictwo Łódzkiego Okręgu Przemysłowego) a także przekształcenia terenu przemysłowego. Przedstawione zostaną obiekty postindustrialne, które miały najistotniejszy wpływ na wizerunek i postrzeganie Pabianic. Ukaże to sposób jak różne rodzaje działań „rewitalizacyjnych” wpływają na postrzeganie spuścizny przemysłowej, a co za tym idzie na wizerunek całego miasta. Dodatkowo w celu porównania zostaną ukazane przykłady analogicznych miast spoza województwa łódzkiego – Białegostoku i Nowej Soli, które również borykają się z negatywnym obrazem ośrodków przemysłowych. Przeprowadzona analiza podkreśli wagę i niedoceniony potencjał dziedzictwa przemysłowego oraz podejmowanych (lub nie) wobec niego działań, które mogą diametralnie zmienić wizerunek niezwykle licznych, niewielkich miast przemysłowych – w tym również Pabianic.

Konsultacje społeczne w procesie rewitalizacji – studium przypadku miasta Łodzi

Barbara Skórzak, Uniwersytet Łódzki, SKN SPATIUM

Rewitalizacja jako proces wymaga interdyscyplinarnego podejścia we wszystkich sferach funkcjonowania miasta. Jedną z grup biorących udział w procesie rewitalizacji są mieszkańcy, dlatego tak ważną rolę pełnią konsultacje społeczne. To dzięki udziałowi mieszkańców i partycypacji społecznej, możliwe jest odpowiednie zdefiniowanie potrzeb użytkowników przestrzeni miejskiej, wypracowanie adekwatnych rozwiązań i uzyskanie legitymizacji dla dalszych działań. Łódź jako miasto postindustrialne zmagają się zarówno z problemami społecznymi, przestrzennymi, jak również gospodarczymi. Obecnie miasto przystępuje do procesu rewitalizacji, a jednym z podjętych działań są prowadzone od 2 lat konsultacje społeczne na obszarach wyznaczonych do rewitalizacji. Celem pracy jest ocena konsultacji społecznych w procesie rewitalizacji miasta Łodzi. W tym celu zostanie przeprowadzona analiza zarówno zakresu jakości prowadzenia konsultacji społecznych jak i społecznych efektów tych działań.

Przykłady pułapek zastawianych na Beneficjentów, czyli jak poprawnie rozliczyć dofinansowanie na projekt rewitalizacji

mgr Ewelina Lis, EC1 Łódź – Miasto Kultury

Projekty rewitalizacji miast, budynków, przestrzeni jako projekty inwestycyjne są zazwyczaj kosztochłonne. Większość inwestorów stara się pozyskać finansowanie zewnętrzne z środków krajowych lub współfinansowanie z środków zagranicznych dla zaplanowanych działań. O ile samo pozyskanie środków wywołuje uśmiech na twarzy Inwestorów, o tyle rozliczenie przyznanego finansowania zazwyczaj niweluje go w całości. Warunki realizacji inwestycji związane z zapewnieniem kwalifikowalności wydatków, ponoszeniem ich zgodnie z przepisami prawa krajowego i unijnego, zapewnienie konkurencyjności przy udzielaniu zamówień, prowadzenie wyodrębnionej ewidencji księgowej, rozliczenie dofinansowania, pomimo że opisane w umowach zawieranych z Beneficjentem, często sprawiają wiele kłopotów. Umowy zawierają wiele odniesień do Wytucznych i Zasad realizacji czy promocji lub nawet archiwizacji projektów. Niejednokrotnie na przeanalizowanie tomowych akt informacji Inwestor nie ma czasu prowadząc proces rewitalizacji. Co jest więc najważniejsze, czego nie można przegapić z warunków umów projektów dofinansowanych na rewitalizację? jakich błędów ustrzec się, aby nie stracić całości lub części przyznanego dofinansowania? Artykuł jest wskazówką dla Beneficjentów i jednocześnie instrukcją jakich pułapek należy się wystrzeżać i na co należy szczególnie zwrócić uwagę realizując dofinansowany projekt

rewitalizacji, aby poprawnie i bez korekt finansowych zakończyć z sukcesem projekt.

Preferencje użytkowników przestrzeni w zakresie planowania przestrzennego w Śródmieściu Łodzi jako element wsparcia procesów rewitalizacji

dr Marcin Feltynowski, Uniwersytet Łódzki

Prezentacja obejmuje wykorzystanie badań prowadzonych przy użyciu metody softGIS w zakresie preferencji użytkowników przestrzeni miasta w obszarze Śródmieścia Łodzi. Podstawą wnioskowania są dane zebrane przy użyciu geoankiety, które posłużyły wnioskowaniu na temat potrzeb lokalizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na obszarze dzielnicy Śródmieście. Wyniki ankiet mają również posłużyć generowaniu wniosków w zakresie przyszłych działań na rzecz rewitalizacji oraz mogą stanowić wsparcie w przypadku wyznaczania obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji. Badanie miało na celu zweryfikowanie obszarów wyznaczonych przez władze miasta oraz preferencji użytkowników przestrzeni w zakresie potrzeb zgłaszanych na podstawie geoankiety.

Specifics of the American approach to the city revitalization case study: Savannah, Georgia, USA

mgr inż. arch. Uliana Postrygan, Politechnika Łódzka

Prezentacja poświęcona będzie analizie miasta Savannah leżącego w południowej części USA. Założone w XVIII wieku, w Polsce znane jest przede wszystkim dzięki historii polskiego szlachcica Kazimierza Pułaskiego, który zasłynął jako bohater narodowy i dowódca wojskowy. Jako jedno z najstarszych amerykańskich miast, obecnie przeżywa ożywienie gospodarcze dzięki wizytom blisko 13 milionów turystów rocznie. W ciągu ostatnich 50 lat, poprzez skuteczną politykę rewitalizacji odnowione zostały zdegradowane przestrzenie miejskie i zachowane unikalne bogactwo dziedzictwa architektonicznego. Dzięki bezpośredniemu uczestnictwu, autorka miała szansę zapoznać się z wieloma narzędziami i programami rewitalizacji społeczno-ekonomicznymi. Przykład Savannah wyrażanie pokazuje, że współpraca z rządem, przedsiębiorcami i organizacjami publicznymi może zapewnić realizację skutecznej polityki w rozwoju historycznym miasta i procesie rewitalizacji. Miasto dąży do stworzenia nowoczesnej przyszłości, która będzie respektować przeszłość i utrzymywać zdrową równowagę pomiędzy przemysłem, turystyką, historią miejsca a codziennym życiem.

Miejskie dobra wspólne (commons) w procesach rewitalizacji. Uwagi teoretyczne i metodologiczne

dr Mariusz E. Sokołowicz, Uniwersytet Łódzki

Wiele dóbr oferowanych w miastach ich mieszkańcom i użytkownikom posiada charakter dóbr wspólnych, ang. commons. Są to m.in. przestrzenie publiczne (plac, rynki, parki), nieruchomości komunalne, miejski transport zbiorowy, ale także – w wymiarze niematerialnym – współdzielone wartości, dobra kultury oraz miejska tożsamość zbiorowa. W ostatnich czasach miejskie commons stanowią przedmiot dynamicznych przeobrażeń, co pozostaje szczególnie dostrzegalne w miastach przemysłowych. Procesy rewitalizacji miast przemysłowych nie mogą odbywać się bez poświęcenia istotnej uwagi miejskim dobrom wspólnym. Jakość dostarczanych miejskich dóbr wspólnych oraz sposób zarządzania nimi decydują o skuteczności procesów rewitalizacyjnych. Celem opracowania jest przybliżenie pojęcia miejskich dóbr wspólnych w ujęciu teoretycznym z perspektywy ekonomii miasta, jak również zaprezentowanie kluczowych wyzwań metodologicznych, ważnych z punktu widzenia prowadzenia potencjalnych badań nad tym zjawiskiem.

Park kulturowy – forma ochrony a integracja i metody działań rewitalizacyjnych

mgr Katarzyna Starecka, mgr inż. Lidia Lamcha, Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Łodzi

Utworzenie parku kulturowego jest zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami formą ochrony. Dla konserwatora to kolejne narzędzie dla zapewnienia lepszej ochrony zabytkom, ale niesie ze sobą dodatkowe obowiązki. W większości władz samorządowych i mieszkańców utworzenie parku kulturowego budzi strach przed nieznanym.

Zainteresowani jego powstaniem są jednak prywatni inwestorzy, osoby nastawione na rozwój turystyki i promocję regionu. Wymienione zostaną doświadczenia i refleksje z „notatnika konserwatora”, które być może wielokrotnie trudne do przewidzenia i niedostrzegalne dla osób postronnych, mają duże znaczenie w procesach rewitalizacji. Nakreślona zostanie wizja powstania dwóch kolejnych parków kulturowych w regionie, które przyczynią się do rewitalizacji miejscowości pozostających dotychczas w cieniu. Poprzez omówienie zalet i szans jakie region może pozyskać, obalony zostanie mit parku kulturowego jako widma strachu.

Zastosowanie typologii struktur przestrzennych transektu urbanistycznego do analizy miasta Łodzi przy wykorzystaniu narzędzi GIS

mgr inż. Anna Pietrzak, Politechnika Łódzka

Narzędzia GIS zastosowano w celu automatyzacji identyfikacji struktur przestrzennych miasta Łodzi. Stosując wskaźniki stosowane w opracowaniach Nowych Urbanistów lub wskaźniki wynikające z zasad Nowego Urbanizmu dokonano wielokryterialnej analizy GIS. Za jednostki przestrzenne przyjęto równoległe siatkę kwadratów o boku 100 m oraz nieregularne kwartały urbanistyczne. Na podstawie analizy formy oraz pieszej dostępności do udogodnień miejskich wyznaczono dla Łodzi wszystkie strefy transektu urbanistycznego – od strefy przyrodniczej T1 do wielkomiejskiej strefy T6, wskazano również strefy jednofunkcyjne, tj. kompleksy szpitali, centra handlowo-rozrywkowe czy przemysłowe struktury halowe. Mapy wynikowe wykazały, iż w Łodzi w bliskim sąsiedztwie występują różne strefy transektu urbanistycznego – typowe struktury przestrzenne są wymieszane z modernistycznymi strukturami blokowymi. Poprzez wykonane analizy możliwe było rozpoznanie zarówno miejsc problematycznych i wymagających uzupełnienia jak i spójnych zespołów zabudowy. Dodatkowo otrzymane strefy porównano ze strefami wyznaczonymi w dokumencie strategicznym miasta. Przeprowadzone analizy wykazały, iż możliwe jest połączenie cyfrowych narzędzi GIS z warsztatem planistycznym Nowych Urbanistów.

Przeźren publiczna – planistyczne narzędzie poprawy jakości życia w Łodzi

Miejska Pracownia Urbanistyczna w Łodzi

Miejska Pracownia Urbanistyczna w Łodzi przygotowując projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego stosuje zasady urbanistyki operacyjnej – metody, zapewniającej jak najlepsze wykorzystanie zasobów gminnych dla realizacji celów rozwojowych określonych w dokumentach strategicznych Łodzi. Projekty te zakładają wytworzenie lub uzupełnienie brakującego systemu przestrzeni publicznych bogato wyposażonego w zieleń. Systemy przestrzeni publicznych opracowywane są w oparciu o hierarchizację ulic tak, aby zrealizować podstawowy pełny szkielet komunikacyjny, a jednocześnie wyznaczyć ulice o drugorzędym znaczeniu – tzw. woonerfy i ulice – ogrody, które przy dużej ilości zieleni mają również pełnić funkcję przestrzeni publicznej. Wyznacza się również dużą ilość zieleńców i parków kieszonkowych, głównie na terenach gminnych tak, aby razem z ulicami, placami i ciągami pieszymi i pieszo - jezdnyymi tworzyły spójny system przestrzeni publicznych.

Opracowane zostały towarzyszące planom miejscowym programy operacyjne. Program gospodarowania nieruchomościami gminnymi ma na celu zachowanie od sprzedaży terenów przewidzianych na przestrzeń publiczną i przygotowanie banku nieruchomości gminnych na sprzedaż i wymianę. Tworzone są również pakiety inwestycyjne dla działek sąsiadujących z nowymi terenami przestrzeni publicznej. Przygotowany harmonogram i wstępny kosztorys realizacji zadań umożliwia zarezerwowanie odpowiednich kwot w budżecie miasta. Realizacja poszczególnych elementów - zadań różnych jednostek miejskich w zakresie dróg, zieleni, inwestycji miejskich i gospodarowania nieruchomościami, a nawet z zakresu realizacji Budżetu Obywatelskiego - w oparciu o przygotowane programy zapewnia więc skoordynowaną poprawę jakości życia całego obszaru przy zwiększaniu ładu przestrzennego. Skumulowane działania inwestycyjne miasta, inwestorów prywatnych oraz mieszkańców obszaru stanowią pełne wykorzystanie potencjału przestrzeni publicznej jako planistycznego narzędzia poprawy jakości życia w centrum Łodzi.

Rewitalizacja Wałbrzycha w kontekście likwidacji procesów ubóstwa i wykluczenia społecznego

mgr Anna Czapska, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

Ideą rewitalizacji jest całościowy proces odbudowy obszaru zurbanizowanego, poprzez podniesienie jakości życia mieszkańców i zwiększenie konkurencyjności miasta w skali ponadlokalnej, w oparciu o jego istniejący potencjał kulturowy, przestrzenny i gospodarczy. Rozwój degradacji społecznej zauważany jest przede wszystkim w dawnych miastach przemysłowych, których centra odznaczają się ponadprzeciętną kulminacją ubóstwa, bezrobocia i przestępczości. Celem referatu jest przedstawienie procesu rewitalizacji jako narzędzia do walki ze zjawiskami prowadzącymi do zubożenia społeczeństwa na przykładzie Wałbrzycha.

Podzamcze w Piotrkowie Trybunalskim – wytyczne urbanistyczne do miejscowego planu rewitalizacji

mgr inż. Katarzyna Pielużek, Miejska Pracownia Urbanistyczna w Łodzi

Magisterska praca dyplomowa stała się próbą wykorzystania nowego narzędzia planistycznego, jakim jest miejscowy plan rewitalizacji. Pionierskie opracowanie proponuje odpowiednie warunki urbanistyczne, które pozwalają na wyprowadzenie obszaru opracowania ze stanu kryzysowego oraz przekształcenie go w przestrzeń sprawnie i właściwie funkcjonującą. Zakres przestrzenny pracy obejmuje fragment historycznego Podzamcza w Piotrkowie Trybunalskim, położony w bezpośrednim sąsiedztwie Starego Miasta. Wskutek licznych klęsk żywiołowych, wojen oraz niekorzystnej działalności człowieka, współcześnie jest to obszar podupadły i zdeintegrowany przestrzennie, a jednocześnie nasycony bogatym zasobem kulturowym. Rewitalizacja Podzamcza ma na celu ożywienie obszaru, połączenie funkcjonalne ze Starym Miastem, przywrócenie tożsamości miejsca, a także wzrost jego konkurencyjności poprzez zwiększenie atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej. Realizacja zaproponowanych w pracy ustaleń zapewni: uporządkowanie zwartej struktury XIX-wiecznej zabudowy z poszanowaniem historycznego układu urbanistycznego; nadanie harmonii przestrzeni; stworzenie gęstych, aktywnych pierzei, definiujących i domykających przestrzenie publiczne oraz przyciągających mieszkańców; wykorzystanie naturalnych walorów terenu; zachowanie bądź upamiętnienie oraz ścisłą ochronę elementów dziedzictwa kulturowego; wytworzenie spójnego systemu najwyższej jakości przestrzeni publicznych oraz zieleni urządzonej, a także poprawa komfortu przebywania w niej; równowagę pomiędzy transportem samochodowym a innymi środkami transportu w mieście – nadanie priorytetu komunikacji pieszej, rowerowej i publicznej oraz uspokojenie ruchu samochodowego; realizację różnego rodzaju aktywności; budowanie tożsamości wśród mieszkańców, a także promocję historycznego obszaru Podzamcza.

Sztuka publiczna w przestrzeni miasta - koncepcja zagospodarowania pl. 4 czerwca w Łodzi

mgr. inż. arch. Jan Świątczak, Politechnika Warszawska

Sztuka publiczna w przestrzeni miasta funkcjonuje już od czasów starożytnych.

Przestrzenie publiczne odgrywały zawsze kluczową rolę w życiu społeczności miast. Ich reprezentatywny charakter podkreślano geometryzacją rzutów, wprowadzaniem osi widokowych, lokalizacją monumentalnych budowli czy wreszcie wyposażeniem ich w posągi i obeliski. Formy te mogły pełnić różne funkcje i posiadać rozmaite znaczenia. Zawsze jednak były to obiekty ożywiające przestrzeń miasta i ten antyczny porządek, mimo ewolucji środków wyrazu, towarzyszy nam do dziś.

Prezentowany projekt stanowi autorską koncepcję zagospodarowania pl. 4 czerwca 1989 r. w Łodzi, w której kluczową rolę odgrywa struktura wieloprzestrzenna w formie kolorowej wstęgi.

Projekt koncentruje się na systemie sprzężonych przestrzeni publicznych rozciągających się od nowego Dworca Łódź Fabryczna do ul. Piotrkowskiej. W centrum tego pasma znajduje się pl. 4 czerwca 1989, który pomimo zlokalizowanych przy nim instytucji kultury (Filharmonia, TVP3, redakcje gazet) jest dziś miejscem niezdefiniowanym, o niewykorzystanym potencjale i praktycznie nie istnieje w świadomości mieszkańców miasta.

Projektowana wstęga pełni rolę zwornika pomiędzy kolejnymi przestrzeniami publicznymi, w pasie między Nowym Centrum Łodzi, a historyczną osią ul. Piotrkowskiej. Jej zadaniem jest również wskazywanie przyjezdnym wysiadającym na dworcu, trudnej dziś do odnalezienia, drogi do Filharmonii.

Projekt stanowi rozwinięcie pracy dyplomowej przygotowanej na Wydziale Architektury

HEIs Students and Neighbourhood Change

mgr Jakub Zasina, Uniwersytet Łódzki

The ongoing transformation towards knowledge-based, creative and innovative economies leads to a growth of higher education. However, the most essential impacts of this global process seem to be visible on the local scale. More precisely, university towns and cities record the influx of students, what results in economic, social, physical and cultural changes. Although lively student populations are often perceived as agents of urban regeneration, some researchers point that their spatial concentration in particular neighbourhoods might lead to reverse effects. To answer the question about the role of HEIs (higher education institutions) students in a process of neighbourhood change, this paper provides a literature review on university towns and cities, studentification, gentrification and neighbourhood change.

Humanizacja osiedli wielkopłytowych - na przykładzie koncepcji poprawy sytuacji funkcjonalno - przestrzennej osiedla Bugaj w Pabianicach

mgr Rafał Michaś, Uniwersytet Łódzki

O potrzebie opracowywania, a także wdrażania zintegrowanych procesów humanizacyjnych osiedli mieszkaniowych mówi się coraz częściej. Pojęcie to zyskuje na popularności dzięki upowszechnieniu się terminu – rewitalizacja. Humanizacja osiedli mieszkaniowych stanowi jeden z rodzajów rewitalizacji, określanej w literaturze jako działania prowadzące do nadania osiedlom „ludzkiej twarzy”, zmierzające do poprawy jakości środowiska zamieszkania megazespołów mieszkaniowych, realizowanych w technologiach uprzemysłowionych, w wielkiej skali i w przyspieszonym tempie. Osiedla mieszkaniowe, które widzimy w współczesnym krajobrazie miast europejskich, w Polsce były budowane masowo po 1945 roku. Ukazane zostaną tutaj główne kierunki oraz przykłady humanizacji zespołów mieszkaniowych, pochodzące z Europy Zachodniej.

Koncepcja Humanizacja osiedli wielkopłytowych, zostanie przedstawiona na przykładzie autorskiej wizji zmian w przestrzeni pabianickiego osiedla mieszkaniowego. Osiedle Bugaj, jest jednym ze znaczących terenów mieszkaniowych w Pabianicach, które powstało w latach 70-tych. Składa się, w większości, z budynków wykonanych w technologii tzw. wielkiej płyty. Dzięki wprowadzeniu w życie procesu humanizacyjnego, osiedle to stało by się na nowo miejscem przyjaznym dla mieszkańców, spokojną i cichą enklawą zieleni, a także interesującą ofertą inwestycyjną dla pozostałych interesariuszy tego projektu. Również przestrzeń między blokowa diametralnie by się zmieniła: zyskałaby dużą liczbę interesujących przestrzeni publicznych, sportowych, zieleni, miejsc spotkań czy też nowe woonerfy. Na przykładzie przedstawionej koncepcji dla tego osiedla wielkopłyтового, można zobaczyć w jak ciekawy sposób może się zmienić, do tej pory szare, monotonne i nieprzyjemne mieszkańcom osiedle.

Zapisy ustawy o rewitalizacji a zachowanie tożsamości zdegradowanych obszarów miejskich

dr Inż. arch. Justyna Wojtas Swoszowska, Politechnika Śląska

Ustawa o rewitalizacji, która weszła w życie w listopadzie 2015 r., jest ważnym aktem prawnym w procesie wyprowadzania z zapaści zdegradowanych obszarów miejskich.

Obszary takie są problemem przemysłowych miast górnośląskiej aglomeracji, które zmagają się od ćwierćwiecza ze skutkami restrukturyzacji gospodarki kraju.

Rewitalizacja jest od dawna hasłem „modnym”, często nadużywanym dla określenia działań związanych z modernizacją zdegradowanych obiektów zabytkowych, przemysłowych, osiedli mieszkaniowych. Działania określane jako rewitalizacja polegają niejednokrotnie na modernizacji i adaptacji pojedynczych obiektów, lub zespołów - poprzez wprowadzenie nowej funkcji, podniesienie standardu użytkowego, wymianę mieszkańców, użytkowników. Takie praktyki prowadzą do gentryfikacji lokalnej społeczności. W celu zapobiegania tego typu negatywnym skutkom odnowy zdegradowanych obszarów miejskich, zapisy ustawy mają na celu eliminację pojedynczych przedsięwzięć na korzyść długoterminowego procesu, kompleksowego współdziałania różnych interesariuszy. Ważnym elementem w procesie rewitalizacji ma być realna współpraca z lokalną społecznością w fazie przygotowania,

prowadzenia i oceny rewitalizacji.

W górnośląskiej aglomeracji wśród miast szczególnie mocno dotkniętych degradacją przestrzenną i społeczną są Bytom i Zabrze. Każde z tych miast działa w celu rewitalizacji zdegradowanych obszarów miejskich. Naukowcy i studenci Wydziału Architektury PŚ biorą czynny udział różnych projektach wspomagających proces rewitalizacji tych miast. Prowadzone są na ten temat prace naukowe, granty, konkursy oraz wykonywane są programy współfinansowane przez UE. Przedmiotem działań rewitalizacyjnych prowadzonych z udziałem studentów WA PŚ, są między innymi osiedla Bytomi Bobrek i Zgorzelec oraz Zabrze Borsig oraz Zdanka.

Celem artykułu jest analiza przykładów działań rewitalizacyjnych Bytomia i Zabrze, rozpatrywanych z punktu widzenia nowej ustawy. Wnioskiem ma być próba oceny na ile partycypacja społeczna jest realnym narzędziem w działaniach rewitalizacyjnych.

KOMITET NAUKOWY		SEKRETEARIAT NAUKOWY
prof. dr hab. Aleksandra Nowakowska Uniwersytet Łódzki prof. dr hab. inż. arch. Marek Pabich Politechnika Łódzka prof. dr hab. inż. arch. Krzysztof Pawłowski Politechnika Lubelska prof. dr hab. inż. arch. Bartosz Walczak Politechnika Łódzka prof. dr hab. inż. arch. Jacek Wesołowski Politechnika Łódzka prof. dr hab. Elżbieta Michałowska Uniwersytet Łódzki prof. dr hab. inż. arch. Piotr Lorens Towarzystwo Urbanistów Polskich prof. dr hab. Małgorzata Burchard-Dziubińska Uniwersytet Łódzki prof. dr hab. inż. arch. Krzysztof Skalski Stowarzyszenie Forum Rewitalizacji dr Aleksandra Jadach-Sepioło Szkoła Główna Handlowa dr Mariusz E. Sokołowicz Uniwersytet Łódzki		mgr Ewa M. Boryczka Uniwersytet Łódzki dr inż. arch. Maria Dankowska Politechnika Łódzka mgr Magdalena Sowińska Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego
KONTAKT		
Uniwersytet Łódzki, Instytut Gospodarki Przestrzennej, Katedra Gospodarki Regionalnej i Środowiska ul. Rewolucji 1905 r. nr 39 90-214 Łódź, tel.: 42 635 53 27, fax.: 42 665 57 50, e-mail: prorevita@uni.lodz.pl osoba do kontaktu: mgr Ewa M. Boryczka	Politechnika Łódzka, Instytut Architektury i Urbanistyki, Zakład Historii Architektury, Rewitalizacji i Konserwacji Zabytków ul. Politechniki 6a 90-924 Łódź, tel.: 42 631 35 41, e-mail: prorevita@uni.lodz.pl osoba do kontaktu: dr inż. arch. Maria Dankowska	Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego, Departament Kultury i Edukacji Wydział ds. Mecenatu Kultury i Ochrony Dziedzictwa Narodowego Al. Piłsudskiego 8, 90-051 Łódź tel.: 42 291 98 27, e-mail: magdalena.sowinska@lodzkie.pl osoba do kontaktu: mgr Magdalena Sowińska

Udział w konferencji jest bezpłatny

Rejestracja: www.prorevita.lodzkie.pl

Organizatorzy zastrzegają sobie prawo do zmiany szczegółów w programie
Organizatorzy nie zapewniają noclegów dla uczestników